

СОСТРА

Мостът между цивилизации

Седемметров дървен римски мост е едно от най-новите открития в Состра. Той е свързвал крайпътната станция на крепостта със светилището на Тракийския конник. Масивната дървена конструкция е уникален паметник на епохата, смятат археолозите, които и тази година работят под ръководството на доц. д-р Иван Христов. Той е посветил на обекта последните няколко археологически лета. Тази година в проучването на тракийското светилище участват и студенти от Университета по библиотекознание и информационни технологии. Университетът, и в частност Институтът за научни изследвания в областта на организацията, управлението и защитата на културно-историческото наследство, имат договор с Националния исторически музей за провеждане на студентски практики, уточнява за „Аз Буки“ директорът на института проф. Валерия Фол.

Ректорът на УниБИТ проф. Стоян Денчев, заместникът му проф. Ирена Петева (в дъното вляво), и проф. Валерия Фол лично се убедили в доброто настроение на младите археолози. Под жаркото слънце те с часове разчистват останките на светилището на Тракийския конник

за историците. За него пише още Феликс Каниц през XIX в. Така и не се намира учен, който да продължи работата на унгарския изследовател. През последните двадесетина години

се среща за първи път в т.нар. Певтингерова карта – от края на IV в. Картата възпроизвежда пътищата в късната Римска империя. Станцията е отбелязана и на

по-нови карти – например от XVII и XVIII в. Состра е отбелязана и на римската пътна карта "Tabula Peutingeriana". Името на станцията произхожда от старогръцките

думи *xwstra*, *xwstron* – връзка, превръзка, пояс. Така името Состра свързва в едно крайпътна станция, крепост и прилежащи съоръжения в долината на Асамус (така римляните са наричали река Осъм. За траките тя е била Ноя, а за гърците – Осмос). Состра е шестата пътна станция, разположена по продължението на Виа Траяна. Минавайки през Хемус (Стара планина), римският път свързвал провинция Долна Мизия с Тракия.

Крепостта Состра е стандартен базов лагер на помощна пехотна част от 500 до 1000 римски войници. Разположена е в земите на тракийското племе кробизи, населявали тези места през т.нар. предримска епоха – I хилядолетие пр. Хр.

Първата каменна стена на Состра е издигната през II в. В средата на III в. тя е разрушена от готите. В края на века, по времето на император Галиен крепостта е възстановена. Последният период от развитието на кастела започва с император Теодосий I. В края на V

Состра се намира на 12 км северно от Троян, край село Ломец. Това е може би единственият археологически обект в света, който се пресича от... жп линия. За добро или зло, това го прави изключително достъпен за туристите и много популярен, смятат неговите изследователи.

Успоредно с проучването на светилището на Тракийския конник върви и спасително изследване на уникално ранновизантийско укрепление. Впрочем, то не е непознато

на територията на обекта са намерени много монети, съдове, паметници от различни епохи. Сред ценните находки са и плочи с облика на Тракийския конник. Смята се, че светилището в негова чест е издигнато през римския период. Резултатите от досегашните проучвания на Состра ще бъдат докладвани на Световния Лимес конгрес. Както „Аз Буки“ вече писа, за първи път България е негов домакин. Очаква се крепостта край Ломец да бъде посетена от участници в конгреса.

Римската крайпътна станция с охранителна крепост Состра

Две монетни съкровища са открити на територията на Состра. Става дума за елинистични финикийски знаци от IV и III в. пр. Хр. Това са и единствените известни монетни сбирки от предримската епоха.

На 100 м западно от укреплението са намерени 4 бронзови монети, сечени в Марония през II в. пр.Хр. Най-ранните римски монети, които са били в обращение в пределите на Состра, са открити през 1998 г. В меген съд са укрити 8400 денария. Най-старата монета сред тях е с името на Марк Антоний – I в. пр.Хр. В находката е и денарий на император Нерон и почти без прекъсване на всички следващи императори до император Елагабал (Елагабал (Elagaballus) или Хелиогабал (Heliogaballus), роден като Варий Авима Басуан (Varius Avitus Bassus), управлява под името Марк Аврелий Антонин (Marcus Aurelius Antoninus), е римски император от династията на Северите, който се отъждествява с едноименното сирийско или финикийско божество Елагабал и управлява от 218 до 222 г.).

тор Теодосий I. В края на V в. крепостта окончателно е разрушена и напусната. Освен крайпътна станция и крепост обектът включва и селища и некрополи. Първите спасителни разкопки датират от 2002 г. Както в повечето случаи причината да се намерят пари, за да започнат археолозите своята работа, са зачестилите иманярски набези.

През 2006 г. заместник-директорът на НИМ и ръководител на разкопките на Состра доц. Иван Христов намира бронзова тракийска маска. Датирането ѝ е между V и IV в. пр.Хр.